

LAKIALOITE 88/2012 vp

Laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain 5 a §:n kumoamisesta

Eduskunnalle

Lakiehdotuksessa esitetään kumottavaksi aborttilakiin vuonna 1985 lisätty ns. eugeeninen pykälä, jonka nojalla raskaus voidaan keskeyttää sikiön vammaisuuden perusteella aina 24. raskausviikon loppuun, kun terveiden lasten koh-

dalla ehdoton yläraja on 20 raskausviikkoa. Keskosheidon edistyessä sikiön elinkelpoisuusraja on laskenut tuolloisesta 24. raskausviikosta. Jopa 22.—23. raskausviikolla syntyneitä lapsia on jo jäänyt eloon.

PERUSTELUT

Vuonna 1986 tuli voimaan aborttilakiin tehty lisäys (5 a §), joka mahdollistaa raskauden keskeyttämisen aina 24. raskausviikon loppuun asti, mikäli sikiödiagnostisin menetelmin todetaan sikiön vaikea sairaus tai ruumiinvamma. Raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 5 a § (1085/1992) kuuluu seuraavasti: "Sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään, terveydenhuollon oikeusturvakeskus voi antaa luvan raskauden keskeyttämiseen, jos lapsivesitai ultraäänitutkimuksella, serologisilla tutkimuksilla taikka muulla vastaavalla luotettavalla tutkimuksella on todettu vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika, ei kuitenkaan kahdennenkymmennennenneljän raskausviikon jälkeen."

Vammaisjärjestöt vastustivat tuolloin lainmuutosta vedoten terveiden ja sairaiden sikiöiden eriarvoiseen asemaan. Muista syistä raskautta ei saa keskeyttää 20. raskausviikon jälkeen.

Muutoksen tarvetta perusteltiin silloisten sikiödiagnostisten menetelmien ongelmilla. Vastaukset lapsivesitutkimuksessa mahdollisesti paljastuvasta kromosomipoikkeavuudesta saa-

tiin usein vasta 20. raskausviikon jälkeen, jolloin aborttia ei enää voitu suorittaa. Nykyisin tutkimuskäytännöt ovat muuttuneet ja tulokset saadaan varhaisemmassa raskauden vaiheessa. Kromosomipoikkeavuuksien seulonnassa käytetään varhaisraskauteen kohdistuvia ultraääniseulontaa sekä veriseulontaa.

Lain muutosta koskeneen hallituksen silloisen esityksen (HE 26/1985 vp) perusteluissa vedottiin erittäin vaikeiden sikiöepämuodostumien aiheuttamaan henkiseen järkytykseen synnyttävälle naiselle käyttäen ainoana esimerkkinä harvinaista lapsen elinkyvyyttömyyden aiheuttavaa aivojen täydellistä puuttumista. Lainmuutoksen yhteydessä myös talousvaliokunta korosti mietinnössään, että raskauden keskeyttämiseen oikeuttavana vaikeana sairautena tai ruumiinvammana voidaan pitää lähinnä keskushermoston vaikeaa vajavuutta tai yleistä elinkyvyyttömyyttä.

Kuitenkin eugeenisin perustein tehdyissä raskauden keskeytyksissä valtaosa on huomattavasti lievemmin sairaita sikiöitä, kuten Downin

syndroomaa sairastavia lapsia. Downin syndroomaa potevat lapset ovat yhtä lailla tasapainoisia ja onnellisia ihmisiä kuin muutkin eivätkä itse kärsi kromosomiston poikkeavuudestaan. He eivät myöskään yleensä vaadi kallista laitoshoidoa, vaan pärjäävät kotihoidossa muiden lasten tavoin. Lain tarkoitus niin sen perustelujen kuin valiokunnan mietinnönkin osalta onkin ristiriidassa nykykäytännön kanssa, jossa Downin syndrooma muodostaa suurimman yhtenäisen diagnoosiryhmän eugeenisten aborttien joukossa. Eugeneisin perustein abortteja tehdään n. 200—250 vuosittain, ja vain noin kymmenellä näistä sikiöistä on lain perusteluissa mainittu elinkyvyttömyyden aiheuttava aivojen täydellinen puuttuminen.

Samoin valiokunta korosti, että raskauden keskeyttämisen ehdottomana takarajana on pidettävä ajankohtaa, josta lapsella on parhaissa mahdollisissa olosuhteissa kyky säilyä hengissä äidin ruumiin ulkopuolella. Keskoshoidon edis-

tyessä ollaan absurdissa tilanteessa, jossa aborttirajaa varmuudella nuorempia sikiöitä voidaan pitää hengissä kehittyneen tekniikan ansiosta. Lisäksi WHO:n suosituksen mukaisesti nykyisin 22. raskausviikolla syntynyt tai 500 grammaa painavampi rekisteröidään lapseksi, syntyykö hän elävänä tai kuolleen. Sairauden tai vammän perusteella suoritettua raskauden keskeyttämisen ehdotonta takarajaa tulisikin laskea vähintään 20. raskausviikkoon.

Kyseessä on merkittävä yhdenvertaisuus- ja perusoikeuskysymys, jossa vammaiset lapset asetetaan terveiden kanssa eriarvoiseen asemaan. Hallituksen tulee nopeasti korjata epäkohta kumoamalla aborttilaista pykälä, jolla sallitaan vammaisuutta epäiltäessä myöhäiset raskaudenkeskeytykset.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain 5 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 24 päivänä maaliskuuta 1970 raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 5 a §, sellaisena kuin se on laissa (1085/1992).

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2012

Peter Östman /kd
Leena Rauhala /kd
Jouko Jääskeläinen /kd
Sauli Ahvenjärvi /kd

Sari Palm /kd
Mika Niikko /ps
Markus Lohi /kesk
Tapani Tölli /kesk